Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţul inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese, după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 285. Braşovŭ, Mercurĭ, Joĭ 29 Decemvrie 1888.

Braşovŭ, 28 Decemvrie v.

Germanii centraliştĭ de dincolo de Laita stau sĕ-şĭ sară din piele de bucuriă, că acum „în Ungaria se învaţă nemţesce"!

Ceea ce n'a putută dobêndi într'unŭ lungŭ şirŭ de anĭ guvernulŭ absolutistŭ alŭ luĭ Bach şi Thun şi ceea ce nu i-a succesŭ niciĭ sistemei constituţionale centraliste a luĭ Schmerling, adecă de-a învĕţa pe Maghiarĭ nemţesce, aceea este în ajunŭ a se împlini acuma cu ajutorulŭ guvernului unguresců.

Ministrulŭ de culte şi de instrucţiune publică, contele Albin Csaky, a datŭ ḑilele aceste o ordinaţiune cătră toţĭ directorii şcólelorŭ medii, prin care le dă cele mai stricte îndrumărĭ pentru ca în viitorŭ sĕ propună mai intensivŭ studiulŭ obligatŭ alŭ limbeĭ germane.

Ministrulŭ nu e mulţămitŭ cu modulŭ cum s'a propusŭ până acuma limba germană în multe şcóle. Elŭ pretinde ca la tóte şcólele medii din Ungaria sĕ se aibă în vedere scopulŭ învĕţăreĭ acesteĭ limbĭ, cu alte cuvinte ca şcolarii sĕ cunóscă limba germană pe deplinŭ în scrisŭ şi în vorbire. Ministrulŭ provócă pe profesorĭ ca la clasificarea din acestŭ obiectŭ de învĕţămêntŭ sĕ fiă fórte strioţĭ, şi ca în clasele superióre sĕ se foloséscă în óra germană de limba germană ca limbă de propunere, ér la esamenulŭ de maturitate sĕ fiă câtŭ se póte mai riguroşĭ în apreţiarea cunoscinţelorŭ din acest obiectŭ.

Cere multŭ ministrulŭ Csaky dela şcolarii din gimnasii şi şcólele reale, aşa că limba germană primesce în urma ordinaţiunilorŭ sale importanţa uneĭ a doua limbĭ materne.

Putemŭ sĕ ne facemŭ dér o ideă despre surprisa ce a căşunat'o ordinaţiunea din vorbă de-o parte Nemţilorŭ cislaitanĭ, carĭ nu s'au aşteptatŭ la o asemenea victoriă a limbeĭ lorŭ în Ungaria, cu tóte că aicĭ este decretată limba maghiară ca limbă a statului, de altă parte şoviniştilorŭ ungurĭ, carĭ nu îşĭ credŭ ochilorŭ cetindu-o şi-şĭ iesŭ din sărite când se gândescŭ că tóte uneltirile lorŭ de maghiarisare se vorŭ preface în fumŭ şi scrumŭ dinaintea puteriĭ covêrşitóre a limbeĭ germane, care va cuprinde ca un polipŭ cu miĭ şi miĭ de braţe întréga desvoltare a ţăriĭ.

„Maĭ suntemŭ noĭ în Ungaria? — întrébă spăriatŭ „Pesti Naplo" — orĭ doră amŭ fostŭ învinşĭ şi ţéra a fostŭ ocupată? Depus'amŭ armele şi trebue sĕ încheiămu acum pace cu căpitaniĭ oştilorŭ împĕrătescĭ, pe lângă condiţiunĭ umilitóre? Ce s'a întêmplatŭ, ca lăpĕdându-ne de mândria nóstră naţională şi de limba nóstră, sĕ jertfimŭ viitorulŭ nostru şi cultura nóstră maghiară de sine stătătóre şi sĕ ne închinămŭ străinuluĭ? Cine pretinde acésta dela noi şi cu ce dreptŭ? Cuĭ îĭ facemŭ aceea, ce i-amŭ refusatŭ luĭ Bach şi luĭ Thun? Acésta nu póte fi voinţa unorŭ Maghiarĭ".

Aşa glăsuesce organulŭ de frunte alŭ campionilorŭ maghiarisăriĭ. Elŭ nu vede în ordinaţiunea luĭ Csaky, decâtŭ o uneltire străină, care ţintesce a desbrăca naţiunea maghiară de drepturile eĭ, de obiceiurile eĭ, de limba eĭ şi a-o germanisa sub falsulŭ pretextŭ alŭ cultureĭ mai înalte."

Guvernulŭ luĭ Tisza o face acésta acum, pentru că „se pretinde dela elŭ". Cine o pretinde?

Uniĭ susţinŭ, că guvernulŭ unguresců vrea sĕ se arate îngăduitorŭ şi prevenitorŭ faţă cu Bismark, care ţine multŭ la aceea ca aliaţiĭ sĕĭ sĕ scie bine nemţesce.

Alţiĭ pretindŭ că cabinetulŭ Tisza a voitŭ sĕ se arate mulţămitorŭ cătră ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu pentru concesiunile, ce i le-a făcutŭ acesta în ce privesce esamenele oficerilorŭ de reservă.

Orĭ cum ar fi, rĕmâne a se constata, că contele Csaky vrea sĕ „lărgéscă cerculŭ cultureĭ maghiare" prin lăţirea cunoscinţeĭ aprofundate a limbeĭ germane.

„Pesti Naplo" însĕ nu vrea sĕ crédă, că acésta ar fi convingerea luĭ şi ḑice, că mai bine şi-ar fi tăiatŭ mâna, decâtŭ sĕ subscrie o ordinaţiune ca aceea, prin care se deschidŭ tóte porţile germanisăriĭ.

Faptŭ este, că d-lŭ Csaky a produsŭ mare confusiă în tabĕra şoviniştilorŭ, carĭ îşĭ perdŭ totŭ echilibrulŭ în faţa ordonanţeĭ sale.

Minunate maĭ suntŭ şi cărările maghiarisatorilorŭ. Eĭ trăiau în ilusiunea, că sfĕrcolirile lorŭ vorŭ face cu timpulŭ şi din petri Maghiarĭ şi étă că aḑi trebue sĕ se convingă, că au lucratŭ pentru alţiĭ, că vrêndŭ a ne despoia pe noĭ de limba şi naţionalitatea nóstră, au bătutŭ numai calea germanisăriĭ, care ameninţă acum a-i cupleşi din tóte părţile!

Crăciunulŭ în Braşovŭ.

Mamă dragă, nu maĭ potŭ merge la şcólă... îmĭ îngheţă piciórele şi îmĭ degeră mânile.

— Lasă, drăguţulŭ mameĭ, îţĭ va cârpi mama hăinuţele şi nu-ţĭ va maĭ fi aşa frigŭ.... la şcólă trebue sĕ mergĭ, sĕ învеţĭ şi sĕ te portĭ bine. Scĭ că nu maĭ e departe Crăciunulŭ... şi atuncĭ îţĭ va aduce îngerulŭ şi ţie ceva.

Ionică tăcu.

Mamă-sa privea mişcată la elŭ. În câteva clipite întréga eĭ stare nenorocită 'i se înfăţişă înaintea ochilorŭ. Fruntea eĭ era de grijĭ încrată.

— Ce sĕ maĭ facemŭ?, adause ea, ...nicĭ unŭ mijlocŭ de câştigŭ nu maĭ avemŭ. Bucurosŭ amŭ lucra şi eu şi bărbatulŭ meu, căcĭ avemŭ braţe tarĭ şi sănĕtóse, dér cine sĕ-ţĭ dea de lucru în ḑiua de aḑĭ? De ne-ar ajuta D-ḑeu baremĭ pe Ionică sĕ-lŭ putemŭ ţinĕ la şcólă..... cine scie, elŭ odată ne póte fi de folosŭ.

„Dér".....

Vru sĕ vorbéscă mai departe, graiulŭ însĕ i-se îneca.

Sĕrmana, vedé că Ionică are dreptate şi nu-i putea ajuta.

O lacrimă amară se scurse pe géna eĭ.

***

Elenuţă, ce-a maĭ ḑisŭ domnulŭ profesorŭ?

Bine, mamă dragă, nu fi supĕrată. Décă n'oiu întrerupe şcóla mi-a promisŭ d-lŭ profesorŭ, că celŭ dintâiu rêndŭ de haine, ce-lŭ va dărui de Crăciunŭ o inimă îndurată, alŭ meu va fi... atuncĭ şi'n anulŭ acesta voiu fi noróсósă sĕ scapŭ din érnă fără sĕ lipsescŭ dela şcólă...

Bine, draga mameĭ, fi cu minte şi pórtă-te bine.

***

Dumneḑeule! fiă-ţĭ milă de noĭ! Nicĭ o sórte nu este maĭ durerósă ca sórtea uneĭ vĕduve sĕrmane, rĕmase fără nicĭ unŭ ajutorŭ. Şi-apoi érna astă îşĭ face de capŭ... sĕ nu poţĭ eşi nicĭ doĭ paşĭ din casă afară... atâta zăpadă şi astfelŭ de frigŭ nu amŭ maĭ pomenitŭ. Până maĭ erĭ-alaltăerĭ ne miluiau vecinii, dér acum nicĭ eĭ nu ne maĭ cercetéză.

— Lasă bunică dragă, rĕspunse nepóta bĕtrâneĭ, care veghia la patulŭ eĭ, Dumneḑeu e bunŭ, nu ne va părăsi nicĭ acum. Elŭ îngrijesce de toţĭ.... scĭ că acum două sĕptĕmânĭ n'aveamŭ unŭ codru de pâne în casă, n'aveamŭ o bucată de lemnŭ.... şi Dumneḑeu nĭ-a trimisŭ pe d-lŭ X... care nĭ-a alinatŭ fómea şi nĭ-a depărtatŭ frigulŭ.... Dumneḑeu şi astăḑĭ va îngriji de noĭ.

***

Greu e, Dumitre, şi la măiestrulŭ meu. Nu-mĭ dă nicĭ baremĭ o sdranţă de haină şi pe gerulŭ ăsta mĕ mână în tóte părţile... nu sciu cum voiu duce-o până la sĕrbătorĭ. De-ar veni odată sf. Crăciunŭ ca sĕ ne maĭ încăldéscă şi pe noĭ, sĕrmaniĭ ucenicĭ, cu darurile binefăcĕtorilorŭ noştri Mihailŭ şi Elisa Stroescu, fără de a cărorŭ ajutorŭ nicĭ de ucenicĭ n'ar puté sĕ învеţe aḑĭ in ... măiestriă.

***

Suflete nobile şi generóse au simţitŭ durerea acestorŭ nenorocіţĭ şi au alergatŭ numaĭ decâtŭ ca sĕ aline lipsurile cele maĭ marĭ.

Românii braşovenĭ au arĕtatŭ în anulŭ acesta deosebitŭ zelŭ pentru ajutorarea nenorociţilorŭ.

Factorulŭ celŭ maĭ de căpetenia, care a contribuitŭ de astă-dată la mângăerea celorŭ lipsiţĭ, au fostŭ femeile române, carĭ c'unŭ zelŭ propriu, convinse că o întreprindere binefăcĕtóre condusă de ele va avé maĭ sigură reuşită, şi-au datŭ tótă silinţa pentru ajungerea nobilului scopŭ.

Dómnele Agnes *Duşoiu* şi Hareti *Nemeşŭ* au deschisŭ o listă şi, alergândŭ din casă în casă, sprijinite de tóte damele, în câteva ḑile au adunatŭ peste cincĭ sute florinĭ în numerarŭ precum şi alte obiecte.

Din suma acésta s'au procuratŭ încălţăminte şi stofe de haine, pe carĭ tot damele române le-au croitŭ şi le-au cusutŭ în casele dómneĭ Duşoiu.

În chipulŭ acesta s'au pregătitŭ costumurĭ întregĭ pentru vre-o 60 copile de şcólă. Totŭ din ofrandele damelorŭ s'au împărtăşitŭ treiḑecĭ de femeĭ sĕrace cu câte unŭ florinŭ, unŭ chilo de carne şi cu câte unŭ colacŭ.

Deodată cu împărţirea darurilorŭ din partea dómnelorŭ, a împărţitŭ şi *comitetulŭ dela biserica sf. Nicolae din Scheiu*: cisme, flanele, rocurĭ şi pantalonĭ la preste o sută băeţĭ. Totŭ acestŭ comitetŭ împărţise cu două ḑile maĭ nainte 130 fl. la sĕracii din Scheiu.

Sĕrbătórea împărţireĭ darurilorŭ s'a ţinutŭ Sâmbătă în ajunŭ la órele două după améḑi, în sala cea mare a gimnasiuluĭ românŭ din locŭ, fiindŭ de faţă unŭ publicŭ inteligentŭ fórte numerosŭ. Solemnitatea a fostŭ de totŭ mişcătóre. În frontŭ, de amêndouĕ părţile, au fostŭ aşeḑate darurile de împărţitŭ. În stânga era unŭ bradŭ înaltŭ împodobitŭ cu luminărĭ şi cu diferite fructe. La mijlocŭ, totŭ în frontŭ, era aşeḑată o masă mare în jurulŭ căreia se aflau optŭ dame, şi dela comitetulŭ sf. Nicolae părintele protopopŭ I. Petricŭ cu alţĭ câţiva membri. Băeţii şi băetele erau aşeḑate în sală în dĕrĕptulŭ publicului la drépta şi la stânga.

Deodată se face o tăcere adêncă şi corulŭ condusŭ de d-lŭ profesorŭ *N. Popovicĭu* intonéză colinda:

„O ce veste minunată" şi

„In Cana Galileii", după carĭ se sue la tribună părintele *V. Voina* şi în cuvinte fórte emoţionătóre arată câtŭ de mare bine se face astăḑĭ pentru ceĭ lipsiţĭ. După d-sa d-lŭ Diamandi *Manole* într'o cuvêntare maĭ lungă, bine simţită, arătă causele, carĭ au înmulţitŭ numĕrulŭ sĕracilorŭ în specialŭ al celor din Braşovŭ, şi termină cu laude meritate la adresa damelor şi a Comitetuluĭ Sf. Nicolae.

Nemijlocitŭ după acésta vinŭ femeile sĕrace una după alta şi primescŭ darurile menite pentru ele, vinŭ apoi fetiţele şi băeţii conduşĭ totŭ câte doĭ de cătră patru domnişóre drăgălaşe îmbrăcate în frumosulŭ costumŭ naţionalŭ.

Câtă mulţumire, câtă fericire nu se putea ceti de pe feţele acestorŭ femeĭ şi copiĭ lipsiţĭ.

***

La órele 5 séra nóuă împărţire de binefacere.

În altă sală a gimnasiuluĭ, zelosulŭ preşedinte alŭ meseriaşilorŭ românĭ d-lŭ *B. Baiulescu* cu maĭ mulţĭ membri din Comitetŭ au împărţitŭ hainele cumpărate din fondulŭ generoşilorŭ donatorĭ Mihailŭ şi Elisa Stroescu. Peste opt-ḑecĭ învĕţăceĭ meseriaşĭ au primitŭ: căciulĭ, pieptare, rocurĭ, pantalonĭ şi cisme. Toţĭ aceştia depărtându-se strigau c'unŭ glasŭ: Dumneḑeu sĕ ţină întru mulţĭ anĭ pe patronii noştri!

***

Totŭ în séra de ajunŭ, comersantulŭ de aicĭ, d-lŭ *Nicolae Bidu*, — care cu o ḑi maĭ înainte pusese la disposiţia d-luĭ directorŭ gimnasialŭ 20 părechĭ de cisme şi totŭ atâţĭ ciorapĭ, — séra la aprinderea pomuluĭ a chiematŭ la sine 6 copile de şcólă sĕrace, şi stimabila d-sale soţiă le dărui pe fiă-care cu câte unŭ rêndŭ întregŭ de haine.

Stim. dómnă *G. B. Popŭ* de asemenea a îmbrăcatŭ 6 copile sĕrace cu câte unŭ rêndŭ de haine.

***

Fapta bună este a omuluĭ cunună.

P.-P.

Braşovŭ, 26 Decemvre a. c.

Inimĭ mulţumite, feţe vesele şi lacrimĭ de bucuriă ne-a adusŭ de astădată Moşŭ Crăciunŭ.

Şi cine nu a simţitŭ acéstă mulţu-

mire, din cei mulțî, câțî s'au aflatŭ Sâmbăta trecută la órele 2 după amédĭ în sala cea mare a gimnasiului românŭ, unde Românî și Românce cu inimă bună și milostivă s'au adunatŭ ca sĕ sĕvêrșéscă o faptă creștinéscă și românéscă.

In fruntea sălii la o masă mare ședéu dómnele din comitetulŭ Reuniunei femeilorŭ române cu d-na presidentă și de laturî membrii comitetului dela biserica Sf. Nicolae cu părintele protopopŭ. Dela intrare până la masă era lăsatŭ unŭ locŭ liberŭ, în drépta și în stânga erau așeḑate băncĭ pentru publicŭ, ér pe amêndouĕ părțile sălii dela intrare stăteau fetițele și băeții sĕrmanî. La stânga în fundŭ era așeḑatŭ unŭ bradŭ mare împodobitŭ cu roșcove, mere, nucĭ aurite etc. ér în jurulŭ lui erau aranjate pe mese vestmintele destinate a fi împărțite între copilașii sĕrmanî.

Toțĭ erau la locurile lorŭ. In sală domnea o tăcere sĕrbătorescă. Fiecare aștepta cu evlaviă începerea festivităţii. Deodată fŭ întreruptă tăcerea de corulŭ bisericei Sf. Nicolae de pe galeriă, condusŭ de d-lŭ profesorŭ Popovicĭ, care intonă o colindă: „O ce veste minunată“, fórte potrivită și bine alésă pentru acéstă ocasiune. Cântarea melodiósă a corului a mărită evlavia ascultătorilorŭ, dândŭ totului unŭ timbru sfântŭ sĕrbătorescŭ. După ce sfêrși corulŭ, se urcă pe tribună părintele **Vasile Voina**, care rosti următórea cuvêntare:

Domnilorŭ și Dómnelorŭ!

Orĭ și ce omŭ, carele voeșce a vorbi cu ocasiunea vre-unei festivitățĭ atâtŭ din causa însemnătății actului, câtŭ și din causa stimei față cu publiculŭ înaintea căruia vorbeșce, se vede silitŭ ca încă mai dinainte sĕ cugete asupra ideilorŭ ce voesce a-le desvolta.

La ocasiunea acésta însĕ, Domnilorŭ și Dómnelorŭ, ar fi de prisosŭ a căuta după idei, căcĭ e de ajunsŭ décă aruncĭ o privire asupra părții aceleia a acestei sălĭ, și fețele palide și suferinde, miseria c a mare ce ni se presintă, ér pe de altă parte e de ajunsŭ o privire afară la érna cea grea și frigurósă și ideile nóstre ale tuturorŭ se vorŭ concentra asupra unuia din cele mai nobile sentimente, asupra *charităţii*. Și rostindŭ cuvêntulŭ charitate, cugetele se vorŭ îndrepta în douĕ direcțiunĭ.

Mai întâiu se vorŭ opri cugetele nóstre asupra acelora, carĭ din prisosulŭ lorŭ, ba unii chiar lipsindu-se pe sine și ai sĕi de unele lucrurĭ trebuincióse, n'au întârḑiatŭ de a întinde mână de ajutorŭ celorŭ lipsițĭ. Și sufletulŭ fiă-căruia se umple de stimă și iubire față de acei ce posedŭ o inimă bună, în urma căreia sĕvêrșescŭ actulŭ charităţii.

Apoi se vorŭ opri cugetările nóstre asupra acelora, carĭ primescŭ actulŭ charităţii, și sufletulŭ nostru se va umplea de înduioșare cugetândŭ la suferințele, la miseria semenilorŭ noștri, carĭ persecutațĭ de o sórte mai aspră trebue sĕ indure multe suferințe.

Amŭ ajunsŭ timpurĭ grele; cu deosebire partea acésta a orașului nostru, din causa împrejurărilorŭ critice, sufere adĭ de mare miseriă. Nu-i chipŭ de a scăpa de ea în împrejurările actuale, și fiindŭ că nu o poțĭ depărta, fiă-care omŭ de omeniă și cu inimă trebue sĕ se silêscă sĕ aline întru câtŭ se póte suferințele.

Condușĭ de acestŭ sentimentŭ nobilŭ, representanții bisericei Sf. Nicolae, cunoscêndŭ mai bine ca orĭ și cine suferințele acestui poporŭ, de unŭ șirŭ de anĭ încóce prin contribuirĭ din fondurile acestei bisericĭ s'au silitŭ după putere sĕ aline suferințele fiilorŭ sĕi, pentru că sciau ei bine, că biserica este în prima liniă chemată décă póte sĕ aline suferințele.

Dér cu durere vedeau, că ceea ce facŭ ei nu ajunge; mulțĭ sĕrmanĭ trebuiau dațĭ înderĕptŭ pentru că mijlócele de carĭ dispunea biserica nu ajungeau nicĭ pe departe a alina suferințele tuturorŭ celorŭ ce aveau lipsă.

In anulŭ acesta însĕ unŭ factorŭ nou și puternicŭ vine și-șĭ face de problemă ca împreună cu biserica sf. Nicolae sĕ sară în ajutorulŭ celorŭ lipsițĭ. Și acestŭ factorŭ suntŭ damele române de aicĭ.

Cu unŭ zelŭ neobositŭ, ce caracteriséză pe femeiă când se entusiasméză pentru o causă sfântă, în scurtŭ timpŭ damele nóstre adunară o sumă fórte frumósă, cu care voiescŭ sĕ aline suferințele celorŭ lipsițĭ. Unŭ faptŭ vrednicŭ de tótă lauda, dér permitețĭ dómnele mele sĕ nu facŭ acéstă laudă, căcĭ ce ar însemna acéstă laudă, pe lângă mângăierea sufletéscă, ce o vețĭ simți d-vóstră, când vețĭ vedé fețele înseninate de bucuriă și fericire ale celorŭ 55 de copile pe care le împărtășițĭ de binefacerea vóstră? Ce ar însemna lauda pe lângă mângăierea sufletéscă, ce o vețĭ simți când vĕ vețĭ cugeta la bucuria ce o facețĭ părinților acestorŭ copile, când își vorŭ vedé copiii îmbrăcațĭ și apĕrațĭ de gerulŭ iernei; câte binecuvêntărĭ nu o sĕ se reverse pe capulŭ vostru, pentru că și mamele lorŭ suntŭ ca și voi, și ele își iubescŭ copii și sufere când îi vĕdŭ pe ei suferindŭ? Ce ar însemna lauda, pe lângă mângăierea vóstră sufletéscă, când vețĭ cugeta că mâne 30 de femei vĕduve și sĕrmane, unele împovĕrate de greutatea anilorŭ și a suferințelorŭ și puține din ele mai tinere, dér înconjurate de-o familiă numerósă, vorŭ simți și ele prin ajutorulŭ vostru că mâne e ḑi mare, ḑi în care se vorŭ puté bucura și ele?

Da, Dómnelorŭ, mâne și pentru D-vóstră va fi sĕrbătórea mai însemnată, căcĭ vĕ vețĭ cugeta cu înduioșare privind la gerulŭ iernei, că ierĭ încă multe ființe nevinovate sufereau din causa gerului, ér astăḑĭ suntŭ scutite de elŭ.

O faptă nobilă și frumósă ațĭ sĕvêrșitŭ, dómnelorŭ, dér fiă ca ceea ce ațĭ făcutŭ în anulŭ acesta sĕ fiă numai începutulŭ. Continuațĭ și pe viitorŭ acéstă faptă nobilă și, când primii fulgĭ de zăpadă vorŭ prevesti érna, cugetațĭ că suntŭ multe suferințe de alinatŭ, multe lacrimĭ de ștersŭ. Sărițĭ în ajutorulŭ celui sĕracŭ, pentru că celŭ ce dă sĕracului Domnului 'i dă, și Domnulŭ va rĕsplăti la timpulŭ sĕu. Cugetațĭ la preceptele Domnului, a căruia nascere o serbămŭ mâne, care ne ḑice: „Rupe din pânea ta și dă și sĕracului, îmbracă pe celŭ golŭ și-țĭ fă milă de semenulŭ tĕu.“

* *
*

Cuvêntarea părintelui Voina, care are unŭ organŭ plăcutŭ, fŭ ascultată de publicŭ cu multă atențiune și cu multŭ interesŭ.

După d-sa vorbi d-lŭ *Diamandi Manole*, care cu cuvinte eșite din inimă, pĕtrunse ér la inimă. In introducere reaminti starea Românilorŭ din trecutŭ cum erau de asuprițĭ, cum rĕmaseră fără de conducĕtorĭ, cum erau ținuțĭ în întunerecŭ, fiindŭ chiar oprițĭ de-a umbla la scólă și de a purta vestminte mai bune. Dér cu tóte prigonirile Românulŭ, avêndŭ o vênă de sânge latinŭ anticŭ, n'a peritŭ, ba s'a ridicatŭ din sînulŭ poporului românŭ o pleiadă de bărbațĭ vrednicĭ și cu renume. Acești bărbațĭ au înființatŭ în timpŭ de unŭ jumĕtate de seculŭ scolĭ, seminare, ș. a. pentru poporulŭ lorŭ și astfelŭ s'a ḑiditŭ și gimnasiulŭ nostru de aicĭ, în care în fiăc... anŭ își iau învĕțăturile peste 800 de scolarĭ românĭ.

Comitetulŭ bisericei sf. Nicolae a ajutorat în fiecare an copiii sĕracĭ cu vestminte în preț de 400 fl., făcêndu-le posibil a cerceta scóla. Acésta însĕ n'ajungea spre a ajutora pe toțĭ cei lipsițĭ, devenindŭ miseria în urma împrejurărilorŭ critice economice și comerciale totŭ mai mare, ne mai avêndŭ nicĭ femeile și fetele nóstre din Scheiu putința de a-șĭ câștiga ceva, ca odinióră, când numai cu spălatulŭ lânei se vĕrsau între acestŭ poporŭ câte 300,000 fl. pe anŭ. Asemenea bărbații după închiderea graniței nu mai putură face miculŭ negoțŭ, ce le aducea unŭ venitŭ destulŭ de frumosŭ, cu mere, cartofĭ etc. și așa au ajunsŭ bieții ómenĭ de nu mai au ce mânca.

Ca unŭ îngerŭ mântuitorŭ au săritŭ femeile române din Brașovŭ în ajutorulŭ celorŭ lipsițĭ și în câteva ḑile umblândŭ din casă în casă au reușitŭ a aduna o frumósă sumă de banĭ pentru sĕrmanii copii, ba, ce e și mai laudabilŭ, ele, neobosite în urmărirea nobilului lorŭ scop de binefacere au cusutŭ însĕle și hăinuțele pentru ei.

D-lŭ Diamandi Manole mulțumi apoi onor. comitetŭ alŭ Bisericei Sf. Nicolae câtŭ și dómnelorŭ române pentru generósa lorŭ faptă. Le aminti acestora bucuria ce o vorŭ avé proprii lorŭ copii când spre séră vorŭ primi darurile obicĭnuite, bucuriă ce se reflectă în inima mamelorŭ și arĕtândŭ asupra sĕrmanilorŭ copii din sală ḑise: Și aceștia suntŭ copii din poporŭ, rassă nobilă, aurŭ pe care'lŭ acopere rugina vremilorŭ viteze, și mamele lorŭ arŭ dori sĕ le procure aḑĭ o bucuriă, dér miseria le împedecă a face acésta. Femeile române în stare mai bună și cu inimă nobilă le vinŭ acum în ajutorŭ și astfelŭ bucuria lorŭ, prin consciința, că au mulțumitŭ atâtea mame sĕrmane trebue sĕ fiă îndoitŭ de mare.

D. Manole îndémnă mai departe atâtŭ pe bărbațĭ ca și pe femei, ca întrunindu-se pentru sublimulŭ scopŭ alŭ ajutorării fraților, sĕ le dea și în viitorŭ scolarilorŭ lipsițĭ totŭ ajutorulŭ posibilŭ, ḑicêndŭ că familiilorŭ, cărora Dumneḑeu le-a datŭ o sórte mai bună, li-se impune datoria morală sĕ facă cu putință copiilorŭ sĕracĭ spre a se cultiva, căcĭ numai prin cultură póte esista unŭ poporŭ.

După aceea se adresă la copii sĕracĭ sfătuindu'i sĕ înveţe bine și sĕ nu ocolêscă școla, căcĭ atuncĭ Dumneḑeu nu-i va părăsi.

Terminândŭ, d-lŭ Diamandi Manole dori tuturorŭ sănĕtate și sĕrbătorĭ fericite.

Pe când corulŭ esecută a doua colindă, domnișórele Eleftera Dosios, Valeria Mureșianu, Maria Bómbĕnŭ și Melania Nastase, îmbrăcate în costumŭ naționalŭ, conduceau pe fetițele sĕrmane la masa din frunte unde li-se împărțiră darurile de Crăciunŭ, precum ghete, rochițe, cârpe, caiete, pene, colacĭ etc. Pe de altă parte împărți comitetulŭ sf. Nicolae la băiețĭ încălțăminte ș. a. In urmă veniră la rêndŭ vĕduvele sĕrmane.

Era mișcătorŭ și ochii ni-se umplură de lacrimĭ vĕḑêndŭ bietele fetițe îmbrăcate numai în câte o cămășuță ruptă cu o scurteică de care atêrnau petece și pe băețĭ cu genunchii golĭ și cu cismele rupte. Par'că nu'țĭ venea sĕ credĭ, că potŭ fi și aceștĭ copii veselĭ. Și totușĭ ochii lorŭ străluceau de-o adêncă bucuriă ținêndŭ în brațele lorŭ, micĭ darurile primite.

Intr'adevĕrŭ consciința de a fi făcutŭ acéstă bucuriă sĕrmanilorŭ copii și părinților lorŭ a fostŭ cea mai mare rĕsplată, ce au putut'o avé generoșii contribuitorĭ, comitetulŭ dela Sf. Nicolae și dómnele române între carĭ s'au distinsŭ de astădată prin neobosita lorŭ stăruință dómnele Agnes Dușoiu și Hareti Nemeșŭ! **e.—**

SCIRILE ḐILEI.

„Revista Politică“ din Suceva, îndemnată fiindŭ de considerațiunea, că *lipsa de învĕțătorĭ poporalĭ în Bucovina este prea simțită*, așa că adese-orĭ se închidŭ scólele din causă că nu se află învĕțătorĭ; îndemnată mai departe de împrejurarea, că în comunele bucovinene unde catolicii suntŭ în preponderanță, se aplică învĕțătorĭ catolicĭ, carĭ nu sciu românesce, prin ceea ce instrucțiunea poporațiunii românescĭ sufere fórte multŭ, pledéză pentru a se restabili vechiulŭ usŭ, de pe la an. 1780, aplicându-se în locurile de lipsă *învĕțătorĭ românĭ greco-catolicĭ din Ardealŭ*. „In chipulŭ acesta — ḑice ea — s'ar face îndestulŭ și legii școlare de aḑĭ și tuturorŭ locuitorilorŭ din comunele mixte, căcĭ învĕțătorulŭ ar sci și românesce și ar fi totŭ odată și catolicŭ. Invĕțătorii ardelenĭ arŭ împlini lesne formalitățile, ce li-s'ar cere, pentru-că învĕțătorii bucovinenĭ suntŭ mai bine plătițĭ decâtŭ cei ardelenĭ. Spesele călĕtoriei din Ardealŭ la Bucovina le-ar puté lua asupra lorŭ comunele respective séu societățile „Școla-Română“ și „Societatea pentru cultura și literatura poporului românŭ din Cernăuțĭ.“ Amŭ dori, ca sĕ se afle unŭ omŭ în consiliulŭ școlarŭ alŭ țĕrii, care sĕ aducă pe tapetŭ cestiunea acésta. Totŭ așa arŭ trebui sĕ facă și deputații noștri din Reichsrath. Nu ne îndoimŭ, că ministrulŭ Gautsch ar fi învoitŭ cu acésta. Cumcă Ardealulŭ ar avé de unde sĕ ne dee și nouă învĕțătorĭ, dovedesce faptulŭ înregistratŭ în articolulŭ de fondŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“ din 8 Oct. st. v. 1888 și reprodusŭ de „Candela“ din Cernăuțĭ în Nr. II. din 1 Noemvre 1888, cumcă la concursurĭ pentru ocuparea de posturĭ de învĕțătorĭ incurgŭ pentru unŭ postŭ câte 50 de petițiunĭ. La noi în Bucovina se escriu concursurĭ și nu încurge nicĭ-odată nicĭ o petiție. Din astă causă rĕmâne școla fără învĕțătorŭ și trebue sĕ se închidă. Acésta este o calamitate și fiă-care guvernŭ patrioticŭ trebue sĕ caute sĕ o depărteze. Cu ajutorulŭ Ardelenilorŭ s'arŭ puté depărta calamitatea acésta în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; décă guvernulŭ va voi sĕ facă întrebuințare de acestŭ ajutorŭ.

* *
*

Aflămŭ că tinĕrulŭ profesorŭ dela școla nóstră comercială din locŭ, d-lŭ A. Vlaicu, a începutŭ a pune basă la înființarea unui *museu comercialŭ și industrialŭ*. Spre scopulŭ acesta s'a adresatŭ la o mulțime de fabricĭ din streinătate pentru a i-se trimite mustre de diferitele lorŭ fabricate. Mai multe din acele stabilimente au rĕspunsŭ afirmativŭ, ér dela altele a și primitŭ deja unele colecțiunĭ de producte. — Dorimŭ succesŭ bunŭ la înființarea museului și ne-ar păré bine a vedé la timpulŭ sĕu înregistrate ca donătóre câtŭ de multe firme române din locŭ și din streinătate, căcĭ numai pe acéstă cale se póte mai bine instrua tinerimea sĕ cunóscă diferitele mărfurĭ și istoria lorŭ. Și ce este mai necesarŭ pentru comerciantŭ aḑĭ, décă nu cunoscința mărfurilorŭ și istoria lorŭ?

* *
*

Reuniunea femeilorŭ pentru ajutorarea vĕduvelorŭ sĕrace din Brașovŭ și Săcele va aranja *Sâmbătă în ajunulŭ anului nou*, (31 Decemvre 1888) în sala Hotelului Nr 1 o *petrecere cu dansŭ.* La acéstă petrecere, care amŭ dori sĕ fiă *câtŭ se póte* de *animată*, *Comitetulŭ* are onóre a invita pe onoratulŭ publicŭ sĕ participe în numĕrŭ câtŭ se póte de frumosŭ atâtŭ din locŭ, câtŭ și din împrejurime. Toaleta rĕmâne la alegerea fiecărei dame; amŭ dori însĕ sĕ fie simplă și ne-ar face o deosebită plăcere sĕ vedemŭ câtŭ se póte de bine representatŭ drăgălașulŭ nostru costumŭ naționalŭ.

Comitetulŭ.

* *
*

Aflămŭ, că d-lŭ jude dela tribunalulŭ de aci *Alexandru Onaciu* e înaintatŭ ca jude la Tabla r. din Târgu-Mureșului. Felicitările nóstre.

* *
*

Ni-se scrie din *Brăila* cu data de 23 Decemvre v., că p'acolo e frigŭ cumplitŭ și viscolŭ puternicŭ. De douĕ ḑile trenulŭ dela Bucurescĭ n'a sositŭ din causa zăpeḑii. Dunărea s'a prinsŭ și e înghețată tunŭ din ḑiua de 22 Decemvre.

* *
*

Nĭ-se spune, că doi tinerĭ din locŭ au făcutŭ în ḑiua a doua de Crăciunulŭ românescŭ *o escursiune pe muntele „Postovarŭ“* și „Cristianulŭ mare.“ Au plecatŭ din orașŭ la órele 8 dimineța, au ajunsŭ la casa de pe „Postovarŭ“ la 11 óre, ér de acolo până la vêrfulŭ „Postovarului“ au mersŭ prin zăpadă până'n brêu și câte-odată și până subțiorĭ timpŭ de 2 óre și jumĕtate. Cu mâncare și rachiu erau provĕḑuțĭ de acasă, apă însĕ n'au aflatŭ pe munte, căcĭ tóte isvórĕle erau înghețate. Voinicoșii tinerĭ își potoliră setea cu zăpadă. Séra, la 6 óre, se re'ntórseră în orașŭ.

* *
*

Junii țĕranĭ din Galați, lângă Făgărașŭ, împreună cu alțĭ sprijinitorĭ au arangiatŭ Lunĭ în 26 Decemvrie 1888 — 7 Ianuarie 1889 (a doua ḑi de Crăciunulŭ românescŭ, în sala birtului comunalŭ localŭ o *representațiune teatrală* împreunată cu jocŭ după următorulŭ programŭ: 1) „*Scara mâții*“, operetă într'unŭ actŭ de Vasile Alexandri. Persóne: Anica

Florinésca, tînĕră vĕduvă, d-şóra Aurelia Cintea; Ghiţă Făurinŭ, vĕrulŭ ei, d-nulŭ Georgiu Nica Lazar; Măgdianŭ, presidentŭ la Romanŭ, d-lŭ Ioanŭ Făgărăşanŭ; Marin grădinarulŭ d-lŭ Ioanŭ Bărghişanŭ; Florica, femeea lui, d-na Victoria Aronŭ; O slujnică a Anicii, d-na Marina Aronŭ; Săteni. 2) „*Rusaliile*“, vodevilŭ într'unŭ actŭ de Vasile Alexandri. Persóne: Domnulŭ Jonusŭ Galuscus, vechilulŭ moşiei şi profesorulŭ şcólei din satŭ, d-lŭ Simeonŭ Bruda; Tachi Răsvrătescu, subprefectŭ d-lŭ Ioanŭ Făgărăşanŭ; Tóderŭ Buimăcilă, vornicŭ de satŭ, d-lŭ George Nica Lazarŭ; Susana, nevasta lui Tóderŭ d-na Victoria Aronŭ; Vasile Veveriţă, fruntaşŭ d-lŭ Ioanŭ N. Ţiopa; Gheorge a Saftiei, ţĕranŭ, d-lŭ Mihaiu Manta; Unŭ jandarmŭ, d-lŭ Ioanŭ Bărghişanŭ; Catrina, d-na Marina Aronŭ; ţĕranĭ, ţĕrance. După representaţiune a urmatŭ petrecere cu jocŭ. Venitulŭ a fostŭ destinatŭ în favorulŭ fondului şcolarŭ de acolo.

Legea nouă veterinară.

Cu prima Ianuarie 1889 st. n. a intratŭ în viéţă legea nouă veterinară cu art. de lege VII. din 1888. De óre-ce acéstă lege conţine mai multe dispositiunĭ a cărorŭ neobservare cade sub pedepse grele, vomŭ comunica publicului nostru aceste dispositiunĭ, spre a-lŭ feri de bănuelĭ.

După §. 151 alŭ acestei legĭ se pedepsesce cu închisóre până la o lună şi o pedépsă în banĭ până la 100 fl:

1. Celŭ-ce nu va observa dispositiunile legei privitóre la tăerea cornutelorŭ séu altorŭ vite pentru consumŭ;

2. Celŭ-ce va tăia vitele într'altŭ locŭ şi nu în *căsăpiă comună*, unde se află de acestea;

3. Care în atarĭ locurĭ, unde nu esistă *căsăpii comune*, fără observarea ordinaţiunilorŭ sustatóre pentru tăerea vitelorŭ, le taie şi le vinde pentru consumŭ; în fine:

4. Celŭ-ce vinde carnea dela vite crepate séu bolnave pentru nutrirea ómenilorŭ séu le predă altora spre scopulŭ vêndărei.

Pedépsa se măresce până la două *lunĭ închisóre şi 200 fl. pedépsă* în banĭ décă dela ultima pedepsire n'au trecutŭ doi anĭ.

Şi § 154. conţine mai multe hotărîrĭ aspre, care până acŭ n'au fostŭ precisate, dér acum călcarea lorŭ se va pedepsi până la 100 fl. amendă în banĭ:

a) Care în contra hotărirei §. 8 vinde, cumpără séu transporteză vite fără paşaportŭ de vite, apoi

b) Acei căsapĭ, neguţătorĭ de vite, séu ţinĕtorĭ de vite, pentru îngrăşare, carĭ nu vorŭ observa hotărîrile §§. 12 şi 13.

In sensulŭ acestorŭ paragrafĭ numiţii neguţătorĭ suntŭ îndatoraţĭ a insinua cumpărarea séu aducerea vitelorŭ din altă comună străină la primăria (antistia) comunală propriă în restimpŭ de 12 óre şi a depune paşapórtele vitelorŭ acolo spre păstrare.

c) Care în contra hotărîrei §. 14. va tăia séu junghia vitele fără de a le fi visitatŭ prin veterinariu.

Din aceste puţine indigetărĭ va fi bine, décă neguţătorii cu cornute séu alte vite îşĭ vorŭ procura legea veterinară şi vorŭ ceti §§. 146—158 despre pedepse, ca sĕ se pótă feri de ele.

Mai departe facemŭ atentŭ publiculŭ, că se va pedepsi şi acela, care face paşapórtele de vite şi va lua o tacsă mai mare decâtŭ cea normată. Normativulŭ este următorulŭ:

Pentru edarea unui paşaportŭ nou de vite fără timbru 5 cr.

Pentru prescrierea dela unŭ proprietarŭ pe celălaltŭ pe paşaportulŭ vechiu 3 cr.

Pentru reînoirea certificatului de sănĕtate alŭ vitelorŭ şi a locului unde se mână 2 cr. „G. P“.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Selagiu, Decemvre 1888.

In 28 Decemvre n. în Şimleulŭ Silvaniei comitetulŭ centralŭ alŭ „Reuniunei Învĕţătorilorŭ Românĭ Selagienĭ“ şĭ-a ţinutŭ şedinţa sa finală a acestui anŭ sub preşedinţa Vicepresidentului onor. d-nŭ Gavrilŭ Trifŭ profesorŭ preparandialŭ de statŭ în Zelau, neputêndŭ asista la şedinţă preşedintele ordinarŭ Reverendissimulŭ Domnŭ Alimpiu Barboloviciu, Vicarulŭ Silvaniei, din causa afacerilorŭ oficióse fórte ponderóse.

Dintre membrii comitetului, cu părere de rĕu trebue sĕ mărturisescŭ, că abia au participatŭ 10 membrii ordinarĭ şi vr'o doi suplenţĭ, deşi numĕrulŭ acestorŭ membri trece preste 26 cu suplenţĭ cu totŭ. Trebue sĕ se intereseze mai multŭ de aceste şedinţe onoraţii membri, carĭ au absentatŭ, şi cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că suntŭ rĕspundĕtorĭ, deşi n'au participatŭ, pentru cele petrecute în şedinţe.

Şedinţa şĭ-a luatŭ începutulŭ la 10 óre a. m. alegêndu-se o comisiune pentru scrutarea cassei şi alta pentru judecarea duorŭ disertaţiunĭ, una „cum sĕ'şĭ câştige învĕţătorulŭ iubirea scolarilorŭ săi ca şi fără intrevenirea autorităţii comunale sĕ'i atragă la scólă?“ compusă de Mihailŭ Bobişiu învĕţătorŭ în Supurulŭ de susŭ, ér a doua de Gavrilŭ Aluaşiu învĕţătorŭ în Babţia, tractulŭ protopopescŭ alŭ Şiamşiodului, elaborate cu scopŭ de a dobêndi unŭ premiu de 2 fl. escrisŭ din partea M. On. D-nu Tiberiu Gaelŭ preotulŭ Dărsidei micĭ. Onóre Domniei sale!

Apoi a urmatŭ cetirea şi autenticarea protocolului adunărei generale ţinute în 2 Iulie a. c. şi încredinţatŭ spre autenticare acestui comitetŭ, la care s'a adaosŭ transcrisulŭ D-lui Eliă Popŭ învĕţătorŭ în Şiomcuţa mare, în care se rógă sĕ'lŭ priméscă de membru fundatorŭ trămiţêndŭ totodată şi tacsa recerută, fiindŭ îndepărtatŭ pentru a participa totdéuna la adunările generale ale reuniunei, care transcrisŭ i's'a primitŭ cu aplause.

După acestea s'a desbătutŭ prelungirea cambielorŭ pe lângă stergerea, preste împrumuturile date unorŭ învĕţătorĭ din cassa reuniunei — la numĕrŭ 22 — şi s'au votatŭ împrumuturĭ nouĕ.

Trebue sĕ mărturisescŭ, că unii dintre membrii comitetului centralŭ, carĭ au împrumuturĭ din acéstă cassă, ar trebui ca de altă-dată sĕ fie mai cu reservă a striga în contra regulamentului votărei şi prelungirei împrumuturilorŭ, ca sĕ nu trécă de ómenii interesului personalŭ; a face şi a primi regulamente şi apoi éră a le schimba după placŭ e lucru rĕu, ca sĕ nu ḑicŭ egoisticŭ.

Referândŭ comisiunea scrutătóre a cassei s'a aflatŭ, că reuniunea are 1) în cambii 967 fl. 2) în hârtii de valóre 350 fl. 3) în banĭ gata în cassă 242 fl. 42 cr. Suma tótă face 1559 fl. 42 cr.

Că reuniunea selagiană posede şi acéstă sumă de banĭ, cu totŭ dreptulŭ este meritulŭ atâtŭ alŭ Reverendissimului Domnŭ Vicariu ca preşedinte, câtŭ şi alŭ onor. Domnŭ Gavrilŭ Trifŭ vicepreşedinte, carĭ veneraţĭ bărbaţĭ, mână în mână, de când au luatŭ onorifica sarcină spre a conduce acéstă reuniune, s'au nisuitŭ spre înflorirea ei din rĕsputerĭ, necruţândŭ sacrificii spirituale, morale şi materiale în conducerea ei. Le esprimămŭ adânca nóstră mulţămită!

Ar puté posede reuniunea nóstră aprópe încă pre atâţia banĭ, însĕ cu durere trebue sĕ mărturisimŭ, că în cele 12 tracte protopopescĭ, ca sĕ nu amintescŭ şi alŭ treispreḑecelea asociatŭ la reuniunea nóstră numai în véra acestui anŭ — tractulŭ Almaşiului, peste Meseşĭ, — cei 143 membri ordinarĭ suntŭ datorĭ cu tacse restante preste *1200 fl.!* Unde zace causa acestui rĕu?! Despre o parte nepăsarea şi neinteresarea unorŭ învĕţătorĭ, ér de altă parte indiferentismulŭ unorŭ Domnĭ protopopĭ ca preşedinţĭ ai reuniunilorŭ filiale, carĭ suntŭ chiemaţĭ spre a conduce învĕţătorimea din tractele d-lorŭ. Dintre amintitele 12 tracte mai regulatŭ se incaséză tacsele din tractulŭ Bredului, alŭ Oartiei, alŭ Ipului, alŭ Sarvadului, pare-mi-se alŭ Crasnei şi Perecеiului, celelalte sése abia contribuescŭ după nume câte unŭ florinŭ doi. Aşa de rĕu merge! „Uniţi-vĕ în cugetŭ, uniţi-vĕ'n simţirĭ! ḑice poetulŭ. Uniţi-vĕ ca fraţii, ca sĕ nu vĕ învingă alţii!!

Comisiunea esaminătóre a susŭ amintitelorŭ disertaţiunĭ referéză, că elaboratulŭ D-lui Mihailŭ Bobişiu învĕţătorŭ în Supurulŭ de susŭ este celŭ mai bunŭ şi demnŭ de premiatŭ, fiindŭ lucratŭ mai cu mare diliginţă şi cunoscinţă, ér D-lui Gavrilŭ Aluaşiu i-se esprimă mulţămită protocolară. După părerea mea, ar fi fórte cu scopŭ ca ambele disertaţiunĭ sĕ se publice în vre-unŭ ḑiarŭ, ca sĕ le putemŭ ceti cu toţii, décă cumva mijlócele tipărirei acelora în broşurĭ lipsescŭ. M. On. D-nŭ preotŭ Gaelŭ priméscă mulţămita corpului învĕţătorescŭ pentru stimululŭ ce-lŭ dă, care credŭ că va avé imitatorĭ!

Cu acestea cetindu-se protocolulŭ şedinţei s'a autenticatŭ! Mĕ simtŭ datorŭ, în numele întregŭ corpului învĕţătorescŭ, a esprima mulţămita mea şi pre acéstă cale bravului bărbatŭ Gavrilŭ Trifu vice-preşedinte, care n'a cruţatŭ nicĭ ostenélă pre unŭ timpŭ neplăcutŭ, tinosŭ, ca acesta, şi nicĭ sacrificiu materialŭ a alerga dela Zelau la Şimlĕu pentru causa reuniunei nóstre.

Selăgianulŭ.

Cătră Onoratulŭ Publicŭ românŭ!

Este cunoscutŭ Onoratului Publicŭ românŭ, că societatea literară „Petru Maiorŭ“ a junimei române universitare din Budapesta a retipăritŭ înainte de acésta cu cincĭ anĭ „*Istoria pentru începutulŭ Românilorŭ în Dacia*“ scrisă de Petru Maiorŭ.

Opulŭ acesta, de deosebită importanţă pentru literatura şi redeşteptarea naţiunei române, deşi s'a tipăritŭ a doua óră la 1834, totuşĭ cu timpulŭ devenise fórte rarŭ. Numai bibliotecĭ mai marĭ mai posedeau câte unŭ esemplarŭ.

Insemnătatea acestui opŭ epocalŭ în viéţa nóstră culturală, ce îndestulŭ se caracteriséză prin nobilulŭ scopŭ alŭ fericitului nostru istoricŭ: *ca vĕḑêndŭ Românii din ce viţă strălucită suntŭ prăsiţi, toţĭ sĕ se îndemne strămoşilorŭ lorŭ întru omeniă şi bunăcuviinţă a le urma*“, cum şi prin cuvintele emeritatului boeriu moldovên Iordachi de Mălinescu în precuvêntarea la ediţiunea a doua din 1834: „*acéstă istoriă este, carea a dutŭ laudă şi mărire şi a urḑitŭ epoca naţiunei românescĭ*“, — cerea, ca elŭ sĕ fie scosŭ la lumină în o nouă ediţiune.

L'amŭ edatŭ decĭ a treia óră, cugetândŭ, că corespunḑêndŭ unei necesităţĭ simţite, vomŭ aduce deoparte tributŭ de recunoscinţă patronului nostru, éră de altă parte vomŭ face naţiunei şi literaturei române unŭ serviciu plăcutŭ şi binevenitŭ.

In ediţia a treia, doveḑile, cu care Petru Maiorŭ a combătutŭ contrarii latinităţii române şi a susţinutŭ originea nóstră română-latină, suntŭ învĕluite într'unŭ vestmêntŭ mai accesibilŭ pentru publiculŭ cetitorŭ, decum erau ediţiile cirilice de mai nainte. Literile latine şi tipariulŭ frumosŭ în care se presintă acéstă carte de aurŭ a trecutului nostru plinŭ de suferinţe, înḑestrată cu frumóse şi temeinice cunoscinţe istorice, contribue multŭ, ca ea sĕ devină unŭ tesaurŭ preţiosŭ pentru orĭ-ce bibliotecă.

Posedândŭ societatea „Petru Maiorŭ“ încă multe esemplare şi dorindŭ, ca ele sĕ se rĕspîndéscă şi sĕ împodobéscă tóte bibliotecile române, nu putemŭ întrelăsa a nu o recomanda de nou fiecărui cărturarŭ românŭ.

Totodată facemŭ cunoscutŭ, că amŭ scăḑutŭ preţulŭ abonamentului, aşa încâtŭ societatea editóre a abḑisŭ de orĭ-ce venitŭ materialŭ din acéstă întreprindere.

Preţurile suntŭ următórele: *)

Unŭ esemplariu broşuratŭ 60 cr.

Unŭ esemplariu legatŭ în pânză 1 fl. 10 cr,

Unŭ esemplariu legatŭ de luxŭ: 1 fl. 50 cr.

Taxa expediţiei postale: 15 cr. de esemplarŭ.

La 10 esemplare unulŭ se dă rabat.

Abonamentele suntŭ a se trimite sub adresa: *Iosifŭ Blaga*, secretarŭ alŭ societăţii „Petru Maiorŭ“ Budapesta, IV Sóutcza 6. II. 14. indicândŭ esactŭ adresa abonentului.

Se face acésta cunoscut cu deosebire d-lor preoţĭ, invĕţătorĭ, foştĭ membri ai societăţii „Petru Maiorŭ“, librarĭ, precum şi tuturorŭ celorŭ carĭ se intereséză de literatura şi cultura poporului rom.

Budapesta, 28 Dec. n. 1888.

Pentru societatea „Petru Maiorŭ“:

Pavelŭ Oprişŭ vpresidentŭ. **Iosifŭ Blaga** secretarŭ.

*)La începutŭ au fostŭ următórele preţurĭ: esemplariu broşuratŭ 1 fl. 50 cr., legatŭ 2 fl. legatŭ de luxŭ 2 fl. 30.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Parisŭ, 7 Ianuarie. Congresulŭ republicanŭ a pusŭ unanimŭ candidatura lui Jaques în contra lui Boulanger.

Bruxela, 7 Ianuarie. Princessa Clementina de Cobourg a sositŭ aci. Ducele de Chartres va încerca, se ḑice, printr'o visită personală la Petersburgŭ sĕ împace pe Ţarulŭ cu principele Bulgariei.

Budapesta, 8 Ianuarie. Desbaterea generală asupra proiectului de lege militarŭ începe Joi. Până acum suntŭ prenotaţĭ 45 de vorbitorĭ. E nendoiosŭ, că proiectulŭ se va primi nemodificatŭ în textulŭ comisiunei.

Berlinŭ, 8 Ianuarie. In timpulŭ celŭ mai apropiatŭ se vorŭ cere credite suplimentare în sumă considerabilă pentru scopurĭ militare. — Scirile din Samoa au produsŭ jale generală. Se observă în modŭ neplăcutŭ, că s'au comunicatŭ numele oficerilorŭ morţĭ şi răniţĭ, dér nu şi numele soldaţilorŭ. Sute de familii se aflá din causa acéstă fórte îngrijate.

Budapesta, 9 Ianuarie. In conferenţa clubului partidului liberalŭ a pusŭ ministrulŭ Tisza cestiunea de cabinetŭ cu privire la primirea legii militare. Desbaterea se continuă aḑĭ.

Berlinŭ, 9 Ianuarie. Cheltuelile militare estraordinare suntŭ în sumă de 13 milióne, ér cheltuelile permanente de 2 milióne.

Parisŭ, 9 Ianuarie. Camera a alesŭ preşedinte pe Meline. Clemenceau, candidatulŭ guvernului, a rĕmasŭ în minoritate.

Varşovia, 9 Ianuarie. Scirea despre înfiinţarea unei flotile de rĕsboiu pe Vistula se desminte.

Belgradŭ, 9 Ianuarie. Provisoriulŭ în guvernŭ póte că va dura mai multe sĕptĕmânĭ.

Necrologŭ. *Iosef Ludwik*, sergentŭ majorŭ patentalŭ c. r., posesorŭ alŭ crucei de argintŭ pentru meritŭ, a încetatŭ din viéţă în sĕptĕmâna trecută, în vêrstă de 77 anĭ şi a fostŭ înmormêntatŭ în cimiterulŭ rom. cat. din locŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 9 Ianuarie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.14	Vênd.	9.16
Argintŭ românescŭ .	„	9.08	„	9.12
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.54	„	9.57
Lire turcescĭ . . .	„	10.82	„	10.88
Imperialĭ	„	9.82	„	9.88
Galbinĭ	„	5.65	„	5.70
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Ianuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4%	101.60
Renta de hârtiă 5%	93.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	144.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	98.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	115.70
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104.—
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	126.—
Renta de hârtiă austriacă	82.25
Renta de argintŭ austriacă	82 95
Renta de aurŭ austriacă	111.45
Losurĭ din 1860	140.20
Acţiunile băncei austro-ungare . . .	881.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. .	813 75
Acţiunile băncei de creditŭ austr. .	310.50
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.69
Napoleon-d'orĭ	9.56
Mărcĭ 100 împ. germane	59.27½
Londra 10 Livres sterlinge	121.—

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi poştelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea poştelorŭ.

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ*: 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Săcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea poştelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Săcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriş	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10,48
Teiuşŭ	2.26			11,55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blaşiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copşa mică	4.09			2.19
Mediaşŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighişóra	5.45			3.59
Haşfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Braşovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timişŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucuresci	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Bucuresci			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timişŭ			1.45	
Braşovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Hombrodŭ	6.55		9.12	
Hasfalĕu	8.36		10.24	
Sighişóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediaşŭ	10.37		11.47	
Copşa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blaşiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiuşŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirişŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Cluşiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădăşelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireşŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bêrzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotŭ		11.39	12.—
Vinţulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Bêrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşenĭ	12.30	7.12

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişóra	9.12	9.02

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişóră	9.16

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.29	4.35
Seica mare		3.02	5.05
Lómneşŭ		*3.46*	*5.46*
Ocna		4.18	6.17
Sibiiu		4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu		8.50	10.—
Ocna		9.17	10.24
Lómneşŭ		9.45	10.50
Şeica mare		10.20	11.20
Copşa-mică		10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	— —
Ţagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕşŭ-Ludoşŭ	1.11

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii grôse însemnéză órele de nópte.